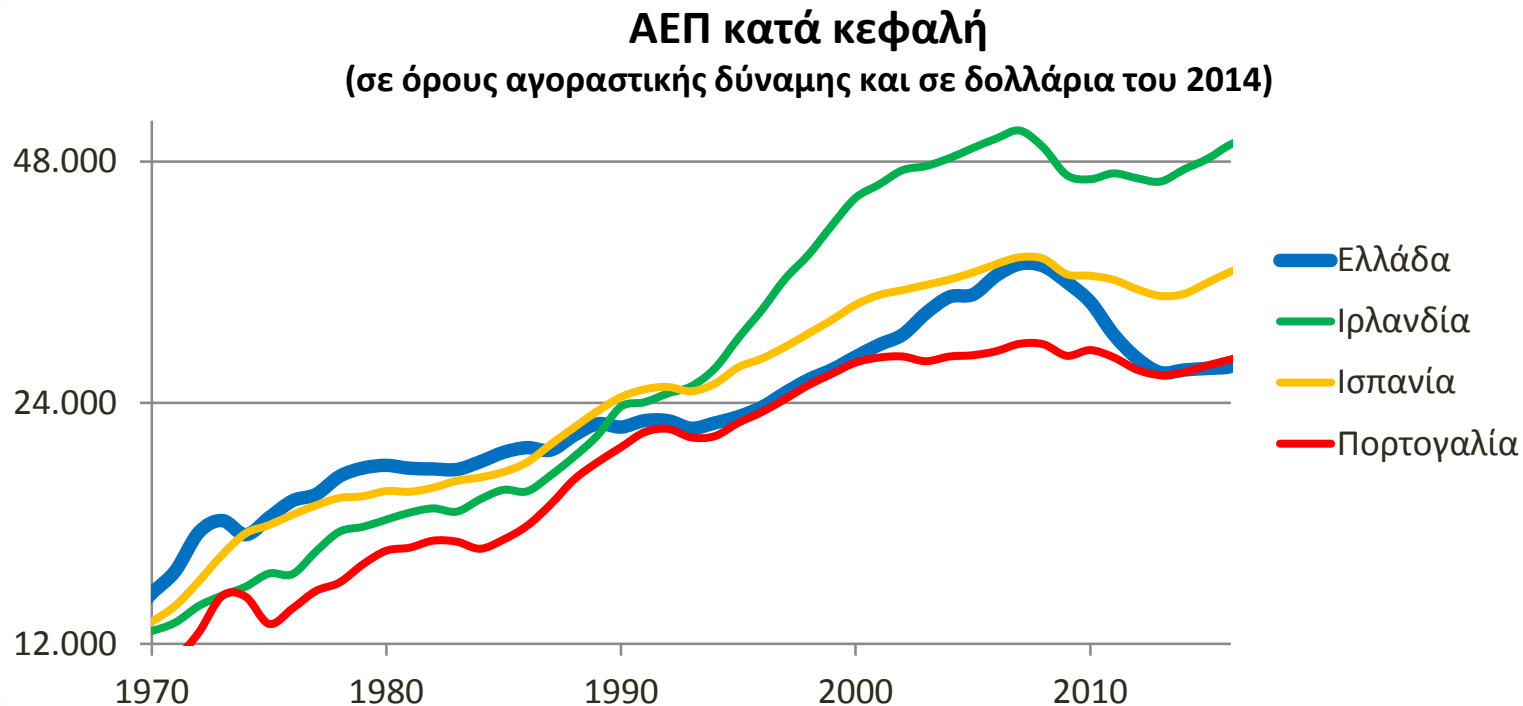

Ένα πλαίσιο ανάλυσης για την κρίση

Δημήτρης Βαγιανός (LSE), Νίκος Βέττας (ΟΠΑ & IOBE),
Κώστας Μεγήρ (Yale), Χριστόφορος Πισσαρίδης (LSE)

Αθήνα, 2 Οκτωβρίου 2017

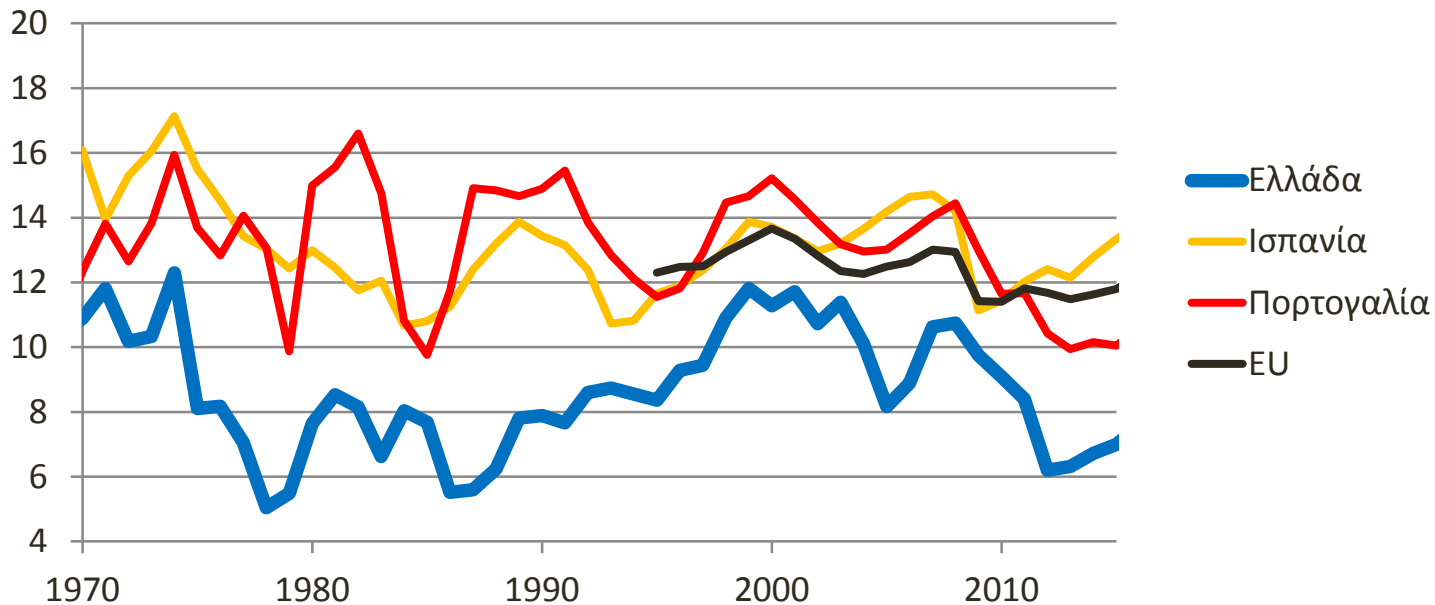
Εθνικό Εισόδημα

- Η Ελλάδα καθίσταται μια από τις φτωχότερες χώρες στην ΕΕ.
 - Από 14^η μεταξύ 28 χωρών το 1980, έχει πέσει σε 24^η το 2016.
- Σταδιακή πτώση--και πριν από την είσοδο στο Ευρώ και μετά.

Παραγωγικές Επενδύσεις

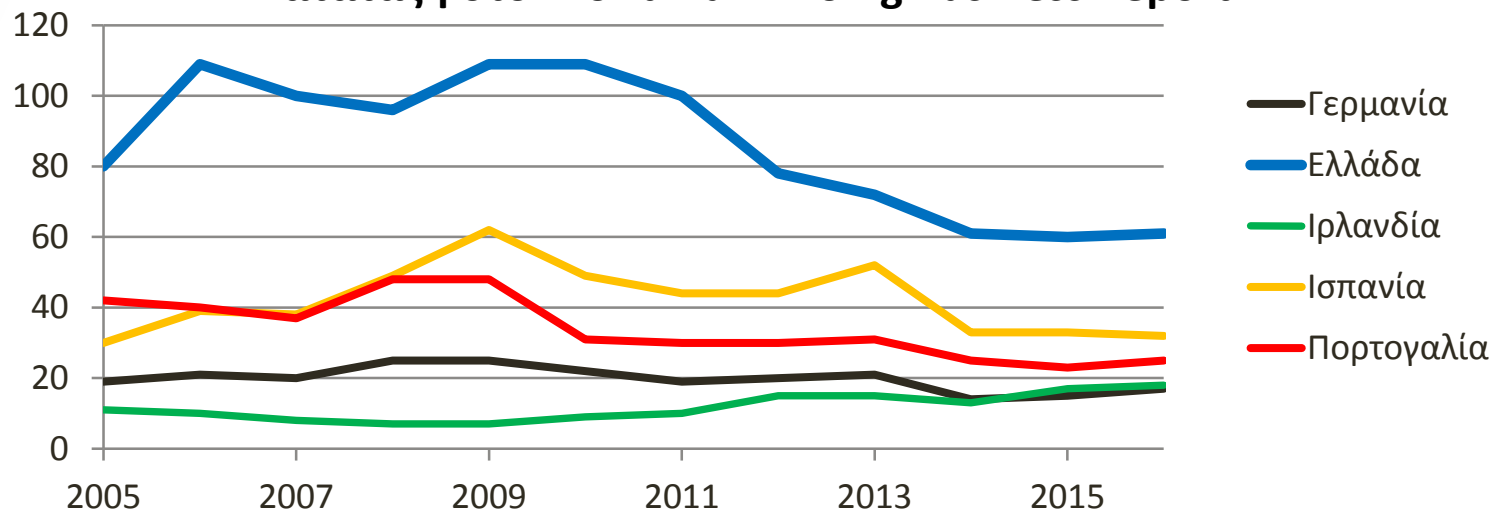
Εταιρικές επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ

- Οι εταιρικές επενδύσεις στην Ελλάδα είναι χαμηλές.
- Αυξήθηκαν με την προσδοκία εισόδου στο Ευρώ, αλλά μειώθηκαν με την κρίση.

Επιχειρηματικό Περιβάλλον

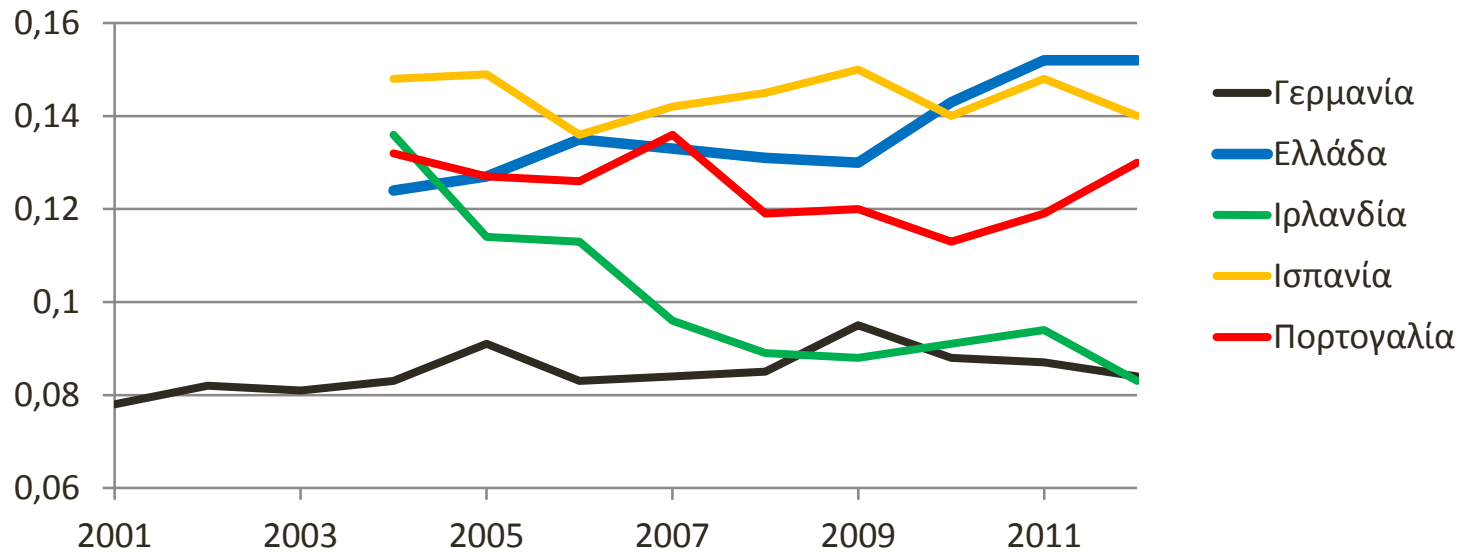
Κατάταξη στο World Bank Doing Business Report

- Το θεσμικό περιβάλλον στην Ελλάδα δεν ευνοεί την επιχειρηματικότητα.
 - Σημαντική βελτίωση κατά τη διάρκεια της κρίσης--μέχρι το 2014.
- Φαίνεται και από τις χαμηλές άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΜΕ).
 - 2001-2007: ΑΜΕ στην Ελλάδα 1% του ΑΕΠ – 28^η στην ΕΕ (4.5%).
 - 2008-2012: ΑΜΕ στην Ελλάδα 0.7% του ΑΕΠ – 26^η στην ΕΕ (2.7%).

Κοινωνική Προστασία

Ποσοστό φτώχειας
(εισόδημα < 50% του μέσου εισοδήματος)

- Τα προβλήματα στο θεσμικό περιβάλλον αφορούν όχι μόνο την επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά και την κοινωνική προστασία.
 - Το ποσοστό φτώχειας αυξήθηκε κατά την κρίση---αλλά και πριν από αυτή.

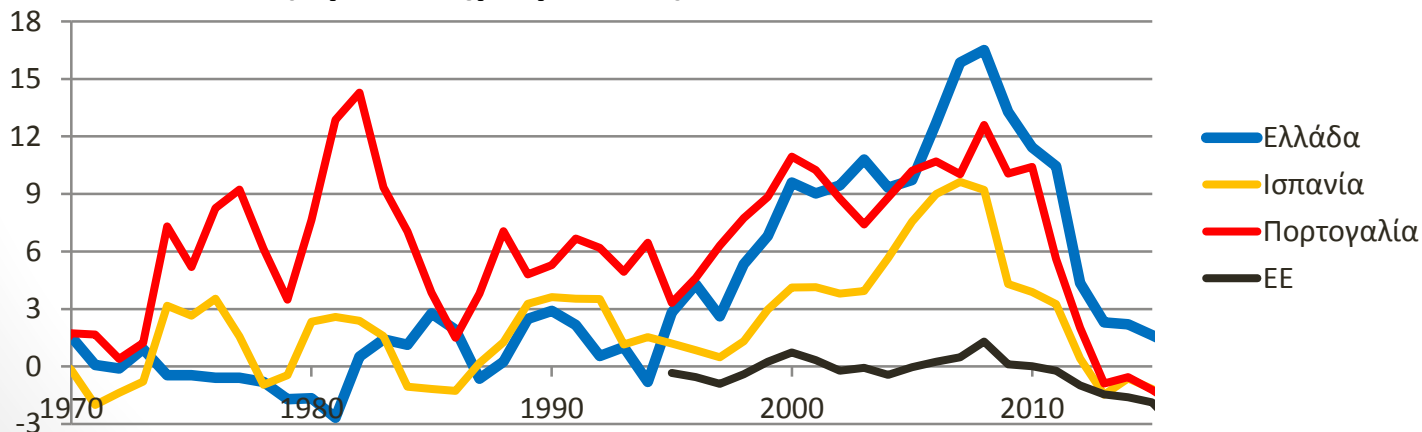
Εθνικό Εισόδημα και Θεσμοί

- Η σχετική στασιμότητα της ελληνικής οικονομίας είναι μακροχρόνιο φαινόμενο, και οφείλεται στο κακό θεσμικό περιβάλλον.
 - Η αύξηση του δημοσίου χρέους συνέβαλε στο να καλυφθούν κάπως τα προβλήματα.
- Η ταχεία ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας με την είσοδο στο Ευρώ, και η συρρίκνωση κατά τη διάρκεια της κρίσης, είναι πιο βραχυχρόνιο φαινόμενο, που οφείλεται και σε μακροοικονομικούς λόγους.
 - Δεν αλλάζει τη γενική εικόνα. (Το ΑΕΠ κατά κεφαλή σε πραγματικούς όρους το 2016 είναι το ίδιο με αυτό το 1999.)

Το Ευρώ

- Η είσοδος στο Ευρώ (και η προσδοκία αυτής) μείωσαν δραματικά τα επιτόκια δανεισμού.
- Αυτό οδήγησε σε:
 - Αύξηση των επενδύσεων και σημαντικότερη αύξηση της κατανάλωσης.
 - Αύξηση του ΑΕΠ.
 - Έλλειμμα στο ισοζύγιο πληρωμών.

Ισοζύγιο Πληρωμών ως ποσοστό του ΑΕΠ

Η Κρίση

- Ο εξωτερικός δανεισμός της Ελλάδας ήταν μη βιώσιμος και αναπόφευκτα θα σταματούσε.
 - Το καθαρό χρέος της Ελλάδας (δημόσιο και ιδιωτικός τομέας) προς ξένους ήταν 100% του ΑΕΠ το 2007.
- Οι μηχανισμοί που οδήγησαν στην αύξηση του ΑΕΠ και του ελλείμματος στο ισοζύγιο πληρωμών, άρχισαν να λειτουργούν προς την αντίθετη κατεύθυνση.
 - Μεγάλη πτώση του ΑΕΠ (και συνεπαγόμενη μεγάλη αύξηση του χρέους προς ΑΕΠ).
 - Σχεδόν ισοσκελισμένο ισοζύγιο πληρωμών από το 2014.

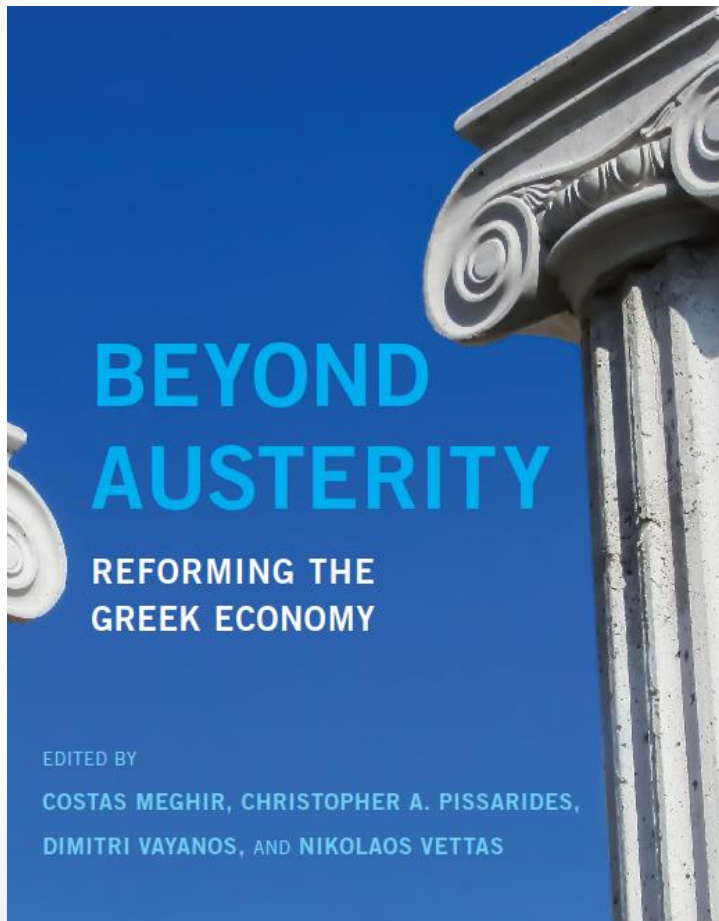
Τα Μνημόνια

- Δανεισμός που έκανε την προσαρμογή λιγότερο απότομη.
- Σε αντάλλαγμα με μεταρρυθμίσεις με στόχο την βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών και την βελτίωση του θεσμικού περιβάλλοντος.

Ερωτήματα και Προοπτικές

- Έχει προοπτικές ανάπτυξης η ελληνική οικονομία, ή είναι καταδικασμένη στη στασιμότητα και τη λιτότητα;
- Επαρκούν οι βελτιώσεις που έχουν γίνει στο θεσμικό περιβάλλον; Αν όχι, τι επιπλέον αλλαγές απαιτούνται;

Το Βιβλίο μας

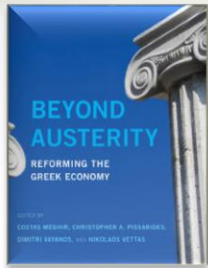

- «Beyond Austerity: Reforming the Greek Economy», MIT Press.
 - <https://mitpress.mit.edu/books/beyond-austerity>
- «Πέρα από τη Λιτότητα: Για μια Νέα Δυναμική στην Ελληνική Οικονομία», Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Συλλογική προσπάθεια Ελλήνων οικονομολόγων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Ευχαριστούμε θερμά το Ελληνικό Παρατηρητήριο του LSE που διέθεσε τους απαραίτητους πόρους για την συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων που χρησιμοποιούμε στο βιβλίο.

Στόχοι και Δομή

- Καλύτερη κατανόηση του θεσμικού περιβάλλοντος που διέπει βασικές πλευρές της οικονομίας.
 - Πώς ήταν πριν την κρίση.
 - Τι αλλαγές έγιναν κατά τη διάρκεια της κρίσης.
 - Τι αλλαγές απαιτούνται στο μέλλον.
- Κεφάλαια:
 - Εισαγωγή.
 - Μακροοικονομικά (Ελλάδα και το Ευρώ, Εμπορικό Ισοζύγιο)
 - Αγορές και Ρυθμιστικό Πλαίσιο (Αγορές Προϊόντων, Ιδιωτικοποιήσεις, Αγορά Εργασίας, Χρηματοπιστωτικό Σύστημα)
 - Δημόσιος Τομέας (Παιδεία, Υγεία, Δικαιοσύνη, Δημόσια Διοίκηση, Διαφθορά)
 - Φόροι και Μεταβιβάσεις (Φορολογία, Ασφαλιστικό)

Beyond Austerity: Reforming the Greek Economy

1. Εξέλιξη Ελληνικής Οικονομίας

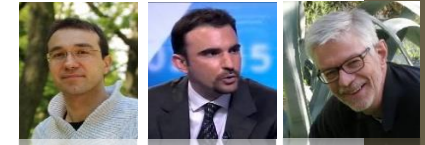
Δ. Βαγιανός Ν. Βέττας Κ. Μεγίρ Χ. Πισσαρίδης

2. Ελλάδα και Ευρώ

Γ.Μ. Αγγελέτος Χ. Ντέλλας

3. Εμπορικό Ισοζύγιο

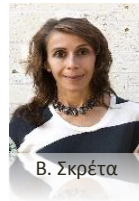
Κ. Αρκολάκης Μ. Γαλενιανός Α. Δοξιάδης

4. Αγορές Προϊόντων

Ι. Κατσουλάκος Χ. Γκενάκος Γ. Χούπης

5. Ιδιωτικοποιήσεις

Β. Σκρέτα

6. Αγορά Εργασίας

Α. Λυμπεράκη Κ. Μεγίρ Δ. Νικολίτσα

7. Χρηματοπιστωτικό Σύστημα

Δ. Βαγιανός Μ. Τσούτσουρα Μ. Χαλιάσος Γ. Χαρδούβελης

8. Παιδεία

Ν. Βέττας

9. Υγεία

Π. Καναβός Κ. Σουλιώτης

10. Φορολογία

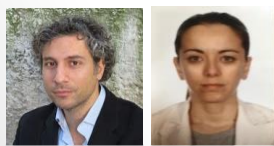
Χ. Κωτσόγιαννης Κ. Μεγίρ Μ. Φλεβοτόμου Μ. Χαλιάσος

11. Ασφαλιστικό

Σ. Παναγέας Π. Τήνιος

12. Δικαιοσύνη

Η. Παπαϊωάννου Σ. Καρατζά

13. Διαφθορά

Κ. Αζαριάδης Ι. Ιωαννίδης

14. Δημόσια Διοίκηση I

Μ. Ιακωβίδης

15. Δημόσια Διοίκηση II

Π. Καρκατσούλης Ε. Στεφοπούλου